

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TÜREVLİ ASAL HALKALARIN DEĞİŞMELİLİĞİ

Necla KIRCALI

Adnan Menderes Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Matematik Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Hatice KANDAMAR

Karakteristiği 2 den farklı olan türevli asal halkalarda bazı değişmelilik koşullarını inceleyen makalelerin bir arada özetlenmesi ve Lie idealler için verilen bazı sonuçların (σ, τ) - Lie idealler için de incelenmesini araştıran bu çalışmada aşağıdaki yol izlenmiştir.

Halkalarla ilgili bazı temel bilgiler 1. Bölümde verilmiştir. 2. Bölümde, türevli asal ve yarı asal halkalarda değişmelilik koşullarını inceleyen bazı makaleler özetlenmiştir. σ ve τ , karakteristiği 2 den farklı asal bir halkanın iki otomorfizması olmak üzere Lie ideal için yapılan bazı sonuçların (σ, τ) - Lie ideal için uyarlanması da bu bölümde yer almaktadır. Teoremlerin hipotezlerine uyan veya uymayan koşullar altında örnekler bulunarak teoremlerin zayıflatılıp zayıflatılamayacağı incelenmiştir. 3. Bölümde, ilk olarak Herstein tarafından ispatlanmış olan bir teorem üzerinde yapılan genelleştirmeler ele alınmıştır.

2008, 61 sayfa**Anahtar sözcükler :**Asal halka, Lie ideal, (σ, τ) - Lie ideal, türev